

ae

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
II WICEMINISTER

WARSZAWA, DN. 25. października 1919 r.

L. DZ. 3180/17 XI 1919

1834/VI

Do

WODZA NACZELNEGO.

Belweder.

Przedkładam odpis pisma
Pułkownika HALLERA, jako odpowiedź
na moje tamże skierowane pismo w spra-
wie Szkoły Sztabu Generalnego, przedłożo-
ne w odpisie osobiście przezemnie Wodzowi
Naczelnemu.-

Somliński

Generał-Podporucznik i Wiceminister

1. załącznik.-

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. DZ. 1834/VI dnia 20/XI 1919 r.
~~A. sędzia Wydział.~~

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

1834/91

Do

II. Wiceministra S.W. GPP. SOSNKOWSKIEGO

w Warszawie.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

I. Wojenny kurs Szkoły Sztabu Generalnego trwa już dwa miesiące. Czas ten był zupełnie wystarczający tak dla Dowództwa Szkoły, jak też i dla personelu instruktorskiego, aby sobie wyrobić jasne zdanie tak co do sposobu nauki, jak też i co do jakości i potrzeb słuchaczy.

W porozumieniu z Gen. SPIRE przedkładał niniejszem M.S.W. te spostrzeżenia, oraz i propozycje niektórych zmian programu i urządzeń Szkoły na kurs następny:

1/ Czas wyznaczony na ukończenie kursu jest bezwarunkowo za krótki.

Mimo największego wyzyskania godzin zaledwie odbyć się mogły wszystkie wykłady i ćwiczenia programem przewidziane

Słuchacze zajęci od 6.30 do 18 z wyjątkiem kilku krótkich pauz niezbędnych na posilenie się i wytchnięcie, wychodzą ze Szkoły tak fizycznie i umysłowo zmęceni, że tylko wyjątkowo znajdują jeszcze siły i energię do studyów poza szkolnych.

2/ Wykłady same są bardzo obszerne i wyczerpujące.

Przedmioty w nich objęte są tak szczegółowo traktowane, że są mojem zdaniem zupełnie wystarczającą podstawą teoretyczną dla przyszłych oficerów pomocniczych Sztabu Generalnego.

Ilość ćwiczeń jednak nie jest wystarczającą.

Z braku czasu ćwiczenia mogą traktować tylko najważniejsze kwestye, co na dokładne zaznajomienie się ze szczegółami służby Sztabu Generalnego absolutnie nie wystarcza.

3/ Z tej samej przyczyny nie można było urządzać żadnych kolokwi, co ma bardzo ujemne skutki. Będąc tylko bardzo rzadko ustnie egzaminowani, słuchacze nie są wzmoczeni do metodycznej pracy i szczegółowego kilkakrotnego przestudyowania podręczników. Instruktorowie zaś nie mogą tak dokładnie poznać słuchaczy, jak toby było już ze względu na ich klasyfikacye potrzebnem.

Klasyfikacya więc słuchaczy będzie po większej części polegać na ich

na ocenie ich nielicznych wypracowań pisemnych i na wyniku egzaminu końcowego, który dla braku kolokwi musi być bardzo szczegółowym.

Mimo tego nie ma się pewności, czy ta klasyfikacja będzie zupełnie sprawiedliwą.

4/ Ilość słuchaczy jest bezwarunkowo za wielką.

Przepytywanie ich z poszczególnych przedmiotów może być tylko bardzo krótkie i pobieżne. Poznanie i osądzenie ich charakteru jest zatem bardzo utrudnione.

Pozatemi trudnościami ogólnymi nastęcza przymus tłumaczenia tak wielkiej ilości wypracowań z polskiego na francuskie niezmiernie trudności techniczne.

5/ Wykształcenie słuchaczy tak ogólne jak i fachowe jest bardzo nierówne. Utrudnia to ogromnie tak wykłady, jak i osądzenie pilności i zdatności słuchaczy do służby sztabowej i powoduje bardzo znaczne różnice w ich postępach.

O ile ze względów zasadniczych dla kursów wojennych nie można stawiać wygórowanych wymagań do do wykształcenia fachowego, o tyle należałoby uwzględnić poziom ogólnego wykształcenia i sposób logicznego myślenia u przyszłych słuchaczy.

Moznaby to osiągnąć przez zaprowadzenie egzaminu wstępnego dla kandydatów.

6/ Większa część słuchaczy nie miała dotąd sposobności pracować w biurach. Z tego powodu nie zna ani przepisów korespondencyi wojskowej, ani też terminologii polskiej.

Należałoby więc w następnym kursie zaprowadzić wykłady korespondencyi wojskowej. Na podstawie powyższych uwag przedkładam M.S.W. następujące wnioski zmian programu Szkoły Sztabu Generalnego na przyszły kurs wojenny:

I./ Przedłużenie kursu teoretycznego o trzy miesiące

II/ Ograniczenie liczby słuchaczy na 50.

III/ Wprowadzenie egzaminu wstępnego dla kandydatów.

IV/ Rozszerzenie programu naukowego przez wprowadzenie wykładów i ćwiczeń z korespondencyi wojskowej.

W razie przyjęcia tych zmian zasadniczych przedkładam następujące wnioski szczegółowe:

1/ Na 2. Wojsenny Kurs Szkoły Sztabu Generalnego przyjmuje się

50 słuchaczy na podstawie zgłoszeń osobistych albo propozycji przełożonych dowództw i władz.

Warunki przyjęcia są:

- a/ Kwalifikacja służbowa przynajmniej bardzo dobra,
- b/ Służba oficerska co najmniej 3 letnia, w tem 2 lata służby frontowej
- c/ Wiek niżej lat 38
- d/ Zupełna zdatność fizyczna dla służby frontowej.
- e/ złożenie egzaminu wstępnego w następujący sposób:

Wszyscy kandydaci odpowiadający warunkom od a/ do d/ zostaną powołani na 3.XI.1919 do Szkoły Sztabu Generalnego i opracują w niej pod ścisłą klauzurą dla tematy pisemne, a mianowicie:

- jeden temat z dziedziny wiedzy ogólnej, dający kandydatowi sposobność wykazania wykształcenia ogólnego, umiejętności logicznego myślenia, areszcie i znajomości języka polskiego;
- oraz temat ogólnie taktyczny, dający pogląd na znajomość ogólnych zasad taktycznych, na sposób osądzania pojedynczych sytuacji osądzania taktycznych i pobierania decyzji i ich umotywowanie.-

Na opracowanie tych tematów przeznacza się po 8 godzin.

Dla zachowania bezwzględnej bezstronności kandydaci nie umieszczają swych nazwisk na wypracowaniach, lecz znaczą je w sposób, który będzie później określony i oddają znak obrany wraz z nazwiskiem swym na osobnej kartce w zalepionej kopercie.

Wypracowania podlegają ocenie Komisji egzaminacyjnej, składającej się z Dowódcy szkoły i pewnej ilości wykładowców polskich i francuskich, która je według w szkole już używanej skali klasyfikuje i która ustanawia lokacje według ilości uzyskanych punktów klasyfikacyjnych wszystkich wypracowań,

Tematy taktyczne będą dla wykładowców francuskich tłumaczone na ten język.

Po zupełnem ułożeniu i Komisyjnej zatwierdzeniu lokacji i zestawieniu listy według znaków przez kandydatów podanych, otwiera się koperty z ich nazwiskami, dopisuje się takowe do znaków w liście i przedkłada się ją do M.S.W. dla odkomendowania i przydzielenia 50 najlepiej klasyfikowanych kandydatów do Szkoły Sztabu Generalnego z dniem 15 /XI 1919

2/ II-gi kurs Wojenny Szkoły Sztabu Generalnego rozpoczyna się 15/XI 1919 i trwa do 15/VI 1920.

Z tych 7 miesięcy wypada: 5½ t.j. czas do 30/IV 1920 na wykłady teoretyczne, ćwiczenia w Szkole i w terenie w pobliżu Warszawy

2/ tygodnie t.j. od 1/V - 15/ 5 zostaną użyte na przeprowadzenie ćwiczeń operacyjno-taktycznych w obcych terenach,

a 1 miesiąc t.j. od 16/5 do 15/6 1920 na hospitacye w broniach do których słuchacz nie należy i na egzamina końcowe.

3/ Podczas kursu teoretycznego odbędą się wykłady według programu wypróbowanego już na kursie bieżącym z dodaniem wykładów o korespondencji wojskowej.

O ile ilość godzin wykładowych nie ulegnie zmianie, o tyle powiększ się odpowiednio ilość ćwiczeń pisemnych i praktycznych.

Ilość godzin pracy dziennej w Szkole się zmniejszy, ażeby słuchaczom dać możność gruntownego przestudyowania wykładów poza szkołą.

Nauka konnej jazdy będzie się ze względu na porę zimową odbywać w godzinach popołudniowych.

4/ W celu zmuszenia słuchaczy do nieprzerwanych studyów, oraz dla gruntownego ich poznania wprowadza się kolokwia ze wszystkich przedmiotów.

Zasadniczo powinien każdy słuchacz być co dwa miesiące przynajmniej raz ustnie egzaminowanym.

5/ Ćwiczenia operacyjno-taktyczne odbędą się w następujący sposób: Słuchacze, zostaną podzieleni na 5 grup, składających się z oficerów wszystkich broni i każda grupa zostanie powierzona jednemu z wykładowców przedmiotów głównych.

Instruktor ten przeprowadzi ze swoją grupą ćwiczenia w terenie słuchaczom obcym, obejmując szereg operacji strategicznych i taktycznych jednej dywizji piechoty, przyczem będzie miał sposobność dokładnego ocenienia tak wiedzy słuchaczy, jak też i ich pilności, sposobu myślenia, szybkości decyzji etc.-

Instruktorom doda się odpowiednią ilość pomocników tłumaczy etc. Dowódca Szkoły i Szef Misji Instrukcyjnej francuskiej będą uczestniczyć w ćwiczeniach każdej grupy przez 2-3 dni.-

6/ Co do hospitacyi i egzaminu końcowego to okaże się dopiero po ukończeniu kursu pierwszego, czy należy jakie zmiany wprowadzić czy też nie.

Uwzględniając, że należy kandydatom na kurs drugi pozostawić odpowiedni czas na przygotowanie się do egzaminu wstępnego, ~~raz~~, oraz, że manipulacya z podaniami o przyjęcie z ich oceną etc. dość długo potrwa, upraszam o możliwie szybką decyzję co do przedłożonych wniosków i o ogłoszenie nowych warunków przyjęcia do Szkoły Sztabu Generalnego w Dzienniku Rozkazów w jaknajbliższym czasie.-

/-/ Puchalski

Gen.Por. i Dowódcy Szkoły

Za zgodność odpisu:

Kapitan i Adjutant

Sztab Generalny

Oddział I.
Nr. 2444/I

O d p i s.

1834/91

Kurs Wojenny Szkoły Sztabu
Generalnego

Do

Ministerstwa Spraw Wojskowych

II. Wiceminister

Dotyczące wniosków zmian programu Szkoły Sztabu
Generalnego / L. 46 Tajne z dnia 21.8.1919. Wojennej Szkoły
Sztabu Generalnego/ zajmują następujące stanowisko:

a/ 1/ Czas trwania kursu nowego wynosi według nowego projektu
7 miesięcy;

z tych przeznaczone są 5 $\frac{1}{2}$ na teoretykę i ćwiczenia w
pobliżu Warszawy,

$\frac{1}{2}$ miesiąca na podróż taktyczną,

1. miesiąc na hospitację w broniach i egzamina końcowe.

Przedłużenie kursu jest bezwarunkowo uzasadnionem, jednak za mało
wydatne.

Proponuję utworzenie kursu jednorocznego z następującym
programem:

Kurs szkoły Sztabu Generalnego rozpoczyna się 15/11.1919 i
trwa jeden rok.

W tym czasie są przeznaczone:

a/ pierwsze 10. miesięcy na wykłady teoretyczne, ćwiczenia w
szkole i w pobliżu Warszawy,

b/ półtora miesiąca na ćwiczenia operacyjno-taktyczne w obcych
terenach,

c/ 2 tygodnie na egzamina końcowe,

d/ po ukończeniu rocznego kursu hospitacja w obcych broniach, wz
względnie służba praktyczna w wyższych Sztabach na froncie przez
6 miesięcy.

Po ukończeniu hospitacji przydział do Szt. Gen. na 1 $\frac{1}{2}$
roku, potem definitywne zaliczenie do Szt.Gen. ad II i III/ przy-
jąć należy bez zastrzeżeń.

Egzamin wstępny jest koniecznym, dla wybrania najinteligentniej-
szych kandydatów i uniknięcia niesprawiedliwości.

ad/ IV/ Rozszerzenie programu naukowego przez prowadzenie
ćwiczeń z korespondencji wojskowej jest innowacją nadzwyczaj ważną.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

509
446

Oficer opuszczający Szkołę Sztabu Generalnego umieć powinien przede wszystkim napisać poprawny koncept na podstawie danych mu wytycznych. Jeżeli tego nie umie, nie jest do użycia i nie pomogą mu mniej lub więcej szersze wiadomości z zakresu strategii, taktyki i historii.-

Zdaniem moim korespondanecja wojenna powinna znaleźć jak najszersze zastosowanie w przyszłym programie naukowym.

Na "warunki przyjęcia do Szkoły Szt.Gen." zgodzić się można bez zastrzeżeń, wyjąwszy oznaczenie maximalnego wieku t.j. lat 32.

W Armii Polskiej jest cały szereg oficerów, posiadających praktyczne uzdolnienie do służby Sztabu Generalnego, których przyjęcie do Sztabu nie może nastąpić tylko z tego powodu, że nie mają żadnego "kursu".

Oznaczenie granicy wieku zamykałoby dla wieku z nich tę szansę.

Proponuję zatem wiek max. podnieść przynajmniej do lat 35.

Upraszam o powiadomienie mnie o powziętych decyzjach M.S.W.

Zarazem stawiam wniosek, aby wojenna Szkoła Sztabu Generalnego z rozpoczęciem kursu jednorocznego z wyjątkiem w sprawach administracyjnych podporządkowany została Szefowi Sztabu Generalnego.

Głównym powodem mojej propozycji jest, że dotychczasowe kursa kształcały tylko pomocników Szt.Gen., my jednak potrzebujemy jaknajprędzej oficerów Szt.Gen. mających pełne wykształcenie. Jeżeli uwzględnimy doświadczenie wojenne, które każdy oficer frontowy posiada, można się spodziewać, że kurs jednoroczny wystarczy.

Za zgodność:

w.z.

Szef I Oddziału N.D.

/-/ Hallet

/-/ Tinz

pułkownika

ppułk. Szt.Gen.

Za zgodność odpisu:

Mietz

Kapitan i Adjutant

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH

II. WICEMINISTER

L. DZ. ....

WARSZAWA, DN. 28. sierpnia 1919 R.

1834/91

Do

SZEFA SZTABU GENERALNEGO

PANA PUŁKOWNIKA HALLERA.

W odpowiedzi na pismo Nr. 2444/I z dnia 22. b.m. mam zaszczyt przesłać odpis mego rozkazu do Dowództwa Szkoły Sztabu Generalnego.

Podzielam w zasadzie zapatrywanie, iż Szkoła winna być podporządkowana Szefowi Sztabu Generalnego, sądząc jednak, iż reforma powyższa nie może dotyczyć kursów wojennych, organizowanych w czasie, gdy Sztab Generalny pełni funkcje Sztabu Naczelnego Armii operującej. gdy zaś wszelkie wogóle pobojowe funkcje Sztabu Generalnego / organizacya, wyszkolenie, mobilizacya etc./ z natury rzeczy muszą być przekazane Ministerstwu w myśl zresztą zastosowanego już u nas podziału pracy i kompetencji.-

Nie sprzeciwiając się również zasadniczo projektowi przedłużenia nowego kursu do jednego roku, jestem jednak zdania, iż kwestya ta może być rozstrzygnięta z korzyścią w czasie trwania kursu, gdy wyjaśnią się lepiej warunki pracy zwłaszcza zaś sytuacya profesorów francuskich.-

Generał-Podporucznik i Wiceminister S.W.

Warszawa, 29. sierpnia 1919

II. Wiceminister

O d p i s.

L. dz. 2917/II.W.M.19

1834/91

Do

Pana Generała - Porucznika PUCHALSKIEGO

Dowódcy Szkoły Sztabu Generalnego

w Warszawie.

1. Raport l. 46-tajne z dnia 21 b.m. zawiera szereg spostrzeżeń poczynionych w czasie trwania pierwszego kursu Wojennej Szkoły Sztabu Generalnego, oraz przedkłada szereg wniosków sformułowanych na podstawie dotychczasowych doświadczeń.

Wszystkie postawione przez Pana Generała zasadnicze wnioski / I, II, III, IV/ akceptuję i zatwierdzam, wprowadzając następujące zmiany w ich rozwinięciu szczegółowym:

- a/ wiek maksymalny należy podnieść do lat 35,
  - b/ klauzururowe tematy egzaminowe daje, względnie zatwierdza Ministerstwo / II. Wiceminister /.
  - c/ na opracowanie tematów egzaminowych przeznaczają się 5 godzin.
2. Wziąwszy pod uwagę charakterystykę dotychczasowej pracy szkolnej podaną w początkowych punktach raportu, zwłaszcza zaś w punkcie 1,2,3, przedłużam czas trwania obecnego kursu o jeden miesiąc.

Miesiąc ten winien być zużytkowany tylko w następujących kierunkach:

- a/ na ćwiczenia pisemne,
- b/ na kolokwia i seminaria
- c/ na przepracowanie osobiste przez uczniów podanego w szkole materiału teoretycznego,
- d/ względnie na ćwiczenia praktyczne w polu.-

Zarządzenie to spowodowane koniecznością całkowitego wyczerpania programu zajęć praktycznych, celem sprawiedliwych podstaw

do klasyfikacji abiturientów, wreszcie zaś koniecznością, by wychowankowie obecnej seryi nie czuli się niższymi i gorszymi od słuchaczy przyszłego rozszerzonego kursu, lub też nie byli za takowych w swej przyszłej służbie przez władze i dowództwa uważani. -

3. W związku z powyższem zarządzeniem termin otwarcia następnego kursu należy przesunąć na dzień 15.XII. r.b. -

Proszę Pana Generała przedstawić mi uzupełniający projekt organizacji i egzaminów wstępnych, obejmujący między innymi następujące szczegóły:

Czas i miejsce,
system grupowy, czy też jednoczesny dla wszystkich kandydatów egzaminu,
ukłożenie listy kandydatów.

4. Proszę ułożyć koncept rozkazu systemizującego wprowadzone zmiany, Przepisy egzaminacyjne winne być oprócz tego zestawione osobno i rozesłane w czasie właściwym do wiadomości kandydatów, których spisy znajdują się w rozporządzeniu Dowództwa Szkoły. -

/-/ Sosnkowski

Generał - doręcznik i Wiceminister S.W.

Za zgodność odpisu:

M. F.

Kapitan i Adjutant

1834/Pi

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

Warszawa, 29.sierpnia 1919

II. Wiceminister

O d p i s.

L. dz. 2917/II.W.M.19

Do

Pana Generała - Porucznika PUCHALSKIEGO

Dowódcy Szkoły Sztabu Generalnego

w W a r s z a w i e.

1. Raport l. 46-tajne z dnia 21 b.m. zawiera szereg spostrzeżeń poczynionych w czasie trwania pierwszego kursu Wojennej Szkoły Sztabu Generalnego, oraz przedkłada szereg wniosków sformułowanych na podstawie dotychczasowych doświadczeń.

Wszystkie postawione przez Pana Generała zasadnicze wnioski / I, II, III, IV/ akceptuję i zatwierdzam, wprowadzając następujące zmiany w ich rozwinięciu szczegółowym:

- a/ wiek maksymalny należy podnieść do lat 35,
- b/ klauzurowe tematy egzaminowe daje, względnie zatwierdza Ministerstwo / II. Wiceminister /.
- c/ na opracowanie tematów egzaminowych przeznaczają się 5 godzin.

2. 2. Wziąwszy pod uwagę charakterystykę dotychczasowej pracy szkolnej podaną w początkowych punktach raportu, zwłaszcza zaś w punkcie 1,2,3, przedkłużam czas trwania obecnego kursu o jeden miesiąc.

Miesiąc ten winien być zużytkowany tylko w następujących kierunkach:

- a/ na ćwiczenia pisemne,
- b/ na kollokwia i seminaria
- c/ na przepracowanie osobiste przez uczniów podanego w szkole materiału teoretycznego,
- d/ względnie na ćwiczenia praktyczne w polu.-

Zarządzenie to spowodowane koniecznością całkowitego wyczerpania programu zajęć praktycznych, celem sprawiedliwych podstaw

514
448

do klasyfikacji abiturientów, areszcie zaś koniecznością, by wychowankowie obecnej seryi nie czuli się niższymi i gorszymi od słuchaczy przyszłego rozszerzonego kursu, lub też nie byli za takowych w swej przyszłej służbie przez władze i dowództwa uważani.-

3. W związku z powyższem zarządzeniem termin otwarcia następnego kursu należy przesunąć na dzień 15.XII. r.b.-

Proszę Pana Generała przedstawić mi uzupełniający projekt organizacji i egzaminów wstępnych, obejmujący między innymi następujące szczegóły

Czas i miejsce,
system grupowy, czy też jednoczesny dla wszystkich kandydatów egzaminu,

ułożenie listy kandydatów.

4. Proszę ułożyć koncept rozkazu systemizującego wprowadzone zmiany. Przepisy egzaminacyjne winne być oprócz tego zestawione osobno i rozesłane w czasie właściwym do wiadomości kandydatów, których spisy znajdują się w rozporządzeniu Dowództwa Szkoły.-

/-/ Sosnkowski

Generał-odporucznik i Wiceminister S.W.

Za zgodność odpisu:

Kapitan i Adjutant

Na podstawie doświadczeń i spestrzeżeń zebranych podczas pierwszego kursu Szkoły Sztabu Generalnego, wprowadza się w celu lepszego wyberu i gruntowniejszego wykształcenia słuchaczy, oraz w celu przygotowania personelu instruktorskiego na przyszłe kursa regularne, następujące zmiany w dotychczasowej organizacji Szkoły.

I/ II-gi kurs Wojskowej Szkoły Sztabu Generalnego będzie trwał 7 miesięcy t.j. od 2/I. do 31/7.1920.

2/ Z tego wypada:

- a) 5½ miesięcy t.j. od 2/I do 15/6 1920 na wykłady teoretyczne i ćwiczenia szkolne, względnie terenowe w pobliżu Warszawy.
- b) 2 tygodnie t.j. od 16/6.1920. do 30/6.1920. na ćwiczenia operacyjne-taktyczne w obcych terenach
- c) 1 miesiąc t.j. od 1/7. do 31/7 1920. na hospitacje przy słuchaczem obcych broniach i na egzamina końcowe.-

3/ Program nauk pozostaje naogół ten sam, co na pierwszym kursie. Wprowadza się jednak następujące zmiany, względnie uzupełnienia.

- a/ jako nowy przedmiot - korespondencję wojskową.
- b/ wykłady taktyki i służby Sztabu Generalnego będą uzupełnione, a właściwie poprzedzone wykładami regulaminów musztry broni głównych i regulaminów służby polewej.
- c/ wykłady organizacji wojskowej zostaną rozszerzone i będą obejmowały także i ogólne zasady organizacji sił zbrojnych.-
- d/ do wykładów o wojskowości polskiej zostanie dołączony rozbiór krytyczny kilku najbardziej pou-

czających kampanji ostatnich 130 lat.

e/ilość ćwiczeń pisemnych w sali i ćwiczeń w terenie zostanie powiększona

- 4/ W celu dokładniejszego poznania słuchaczy, ich gruntowniejszej oceny, a przytem przyzwyczajania ich do systematycznej i ciągłej pracy wprowadza się kolekwia.

Zasadniczo każdy słuchacz powinien być w przeciągu dwu miesięcy przynajmniej raz ustnie przeegzaminowanym.

- 5/ Ćwiczenia operacyjne-taktyczne odbędą się w następujący sposób:

Słuchacze zostaną podzieleni na grupy po 10 oficerów wszystkich broni.

Każda grupa zostanie powierzona jednemu z wykładowców przedmiotów głównych.

Instruktor ten przeprowadza ze swoją grupą w terenie słuchaczem obcych ~~xxxxxxx~~ ćwiczenia, obejmujące szereg operacji strategicznych i taktycznych jednej dywizji piechoty, przyzem będzie miał sposobność dokładnego poznania i ocienienia zdolności i wiedzy każdego słuchacza, oraz jego pilności sposobu myślenia, szybkości decyzji itp.

Instruktorom doda się oprócz zastępcy stałego odpowiednią ilość pomocników i tłumaczy.

D-ca Szkoły Szt. Generalnego i Szef Misji Instrukcyjnej Francuskiej będą uczestniczyć w ćwiczeniach każdej grupy.

- 6/ Personel instrukcyjny pozostaje na ogół ten sam, jak na kursie pierwszym, z następującymi zmianami:

a/ze względu na to, że ~~xxxx~~ oficerowie francuscy muszą być z czasem zastąpieni wykładowcami polskimi, przydziela się do każdego z wykładowców francuskich przedmiotów głównych /taktyka, służba Sztabu Generalnego, artylerja, kawalerja/ po jednym wyższym oficerze polskim.-

Oficer ten powinien się podczas kursu zapoznać z tym przedmiotem tak dokładnie, ażeby go mógł sameistnie wykladać już ny następnym kursie.-

b/ co do przedmiotów pobocznych, jak transporty kolejowe, automobile, czołgi, awiacja, służba wywiadowcza, telegrafja, gazy trujące, geografja wojskowa, ogólna, te będą one na najbliższym kursie wykładane jeszcze przez oficerów francuskich.-

Na przyszłość jednak zostaną one powierzone profesorom przedmiotów głównych, a mianowicie będą połączone:

czołgi i służba łączności- z taktyką ogólną; służba wywiadowcza /II. biuro/, transporty kolejowe i automobile - ze służbą Sztabu Generalnego; awiacja - z kawalerją; gazy trujące z artylerją; geografja ~~wojskowa~~ ogólna wreszcie ze specjalną.

Przyszli polscy wykładowcy głównych przedmiotów powinni się zatem odpowiednio zaznajomić podczas kursu z przedmiotami pobocznymi, które im przypaść mają:

c/ W składzie instruktorów polskich zachodzą następujące zmiany:

ppłk. KUKIEL będzie tylko wykładowcą historii wojennej i wojskowości polskiej.

Pozatem zostają przydzieleni:

Płk. Stefan WITKOWSKI, zastępca D-cy Szkoły i przyszły wykładowca taktyki i regulaminu musztry piechoty.

Ppłk. Sztabu Generalnego TINTZ, przyszły wykładowca służby Sztabu Generalnego i regulaminu służby polowej.

Major KNOLL-KOWNACKI, przyszły wykładowca artylerji i regulaminu musztry artylerji.

Major Juljusz KLEEBERG, przyszły wykładowca kawalerji i regulaminu musztry kawalerji.

Ppłk. Franciszek KLEEBERH obejmuje organizację
Mjr. DABKOWSKI-służbę inżynierji.

Na razie vacat korespondencja wojskowa

Major DREWNOWSKI - telegrafja i radjotelegrafja.

- 7/ Personel pomocniczy t.j.tłómacze zostanie w miarę zmniejszania się prac.redukowany.
- 8/ Ilość słuchaczy ogranicza się do 50-u.
- 9/ Warunki przyjęcia na II-gi kurs Wojskowej Szkoły Sztabu Gen. są następujące:

- a/kwalifikacja służbowa przynajmniej bardzo dobra,
- b/służba oficerska,co najmniej 3-eh letnia,z tego 2 lata służby frontowej
- c/wiek niżej 35 lat
- d/zupełna zdolność fizyczna do służby frontowej
- e/złożenie egzaminu wstępnego,polegającego na opracowaniu pod ściłą klauzurą w Szkole Sztabu Generalnego dwóch tematów pisemnych , a mianowicie:

P i e r w s z e g o z dziedziny wiedzy ogólnej,dającego ~~nieść~~ kandydatowi sposobność wykazania swe wykształcenie ogólne,umiejętność logicznego myślenia,a wreszcie i znajomość języka polskiego.

D r u g i e g o ogólnie taktycznego,dającego pogląd na znajomość ogólnych zasad taktycznych,na sposób osadzania pojedynczych sytuacji taktycznych,umiejętność pobierania decyzji i ich motywowania.

Na opracowanie tych tematów przeznaczają się po 5 godzin.

- 10/ Kandydaci na II-gi kurs Szkoły Szt.Gen.powinni przedłożyć swe podania,własnoręcznie napisane wraz z wypełnionym kwestjonarjuszem,według załączonego wzoru,do dnia 15/10.1919. w drodze służbowej D-twu Szkoły Sztabu Generalnego.-

Podania powinny być wraz z kwestjonarjuszami przez bezpośredniego przełożonego kandydata sprawdzone i potwierdzone oraz uzupełnione krótkim epistem kwalifikacyjnym,~~zxxx~~ zawierającym także dokładne orzeczenie co do zdatości fizycznej kandydata.

Za ścisłość tych wszystkich dat odpowiada kandydat i jego bezpośredni przełożony.

Podanie nadchodzące po 15/10.1919 nie będą uwzglę-

dniane.

Depuszczeni na Szkołę mogą być oficerowie wszystkiej
broni w szerzjach od porucznika do majora włącznie.

11/

D-two Szkoły Sztabu Gen. bada wszystkie do dnia
15/X. 1919 nadeszłe podania i kwestjonariusze, wybiera kan-
dydatów odpowiadających warunkom od 9/ i zestawia ich li-
stę, którą niezwłocznie przedkłada MSWOjsk. w celu powołania
ich do egzaminu wstępnego.

Egzamin wstępny odbędzie się ze względu na pra-
wdepodobnie wielką ilość kandydatów, grupami po 50 w cza-
sie między 17/11 i 18/12 1919.

Kandydaci zostaną do 10/11 1919 powiadomieni
do której grupy należą i kiedy się stawić mają na egzamin.

12/

Egzamin każdej grupy będzie trwał trzy dni i od-
będzie się w następujący sposób:

a/pierwszy dzień g. 10.- meldunek kandydatów w D-twie
Szkoły Sztabu Generalnego

b/ drugi dzień g. 8-13. opracowanie tematu ogólnej wie-
dzy

c/trzeci dzień g. 8-13 opracowanie tematu taktycznego

Godzina 15-odmeldowanie się kandydatów w D-twie
Szkoły i niezwłoczny powrót na miejsce stałego przydziału
służbowego, gdzie wszyscy mają czekać na zawiadomienie
o wyniku egzaminu, względnie powołania na kurs.

13/

Dla zachowania bezwzględnej sprawiedliwości i
bezwzględności w ocenie kandydatów, wprowadza się następują-
cy regulamin egzaminowy:

a/temata wybiera Komisja, złożona z D-cy Szkoły,
Szefa Misji Instr. Fr. Ppłk. KUKIELA, prof. TOKARZA i wykła-
dowców taktyki i służby Sztabu Generalnego i przedkłada
je do zatwierdzenia M.S. Wojsk.

Będą one dla każdej grupy różne, ale zupełnie
równomierne.

Tematów ogólnej wiedzy będzie w każdej grupie

3 /5/ do wyberu, temat taktyczny będzie w każdej grupie jeden.

b/ temata winny być opracowane w oznaczony czasie t.j. w ciągu 5-u godzin. O godzinie 13-ej opracowania muszą być bezwarunkowo oddane, choćby nieukończone.

c/ Egzamina odbędą się pod ścisłą klauzurą i pod nadzorem dwu wyższych oficerów w sali wykładowej Szkoły Szt. Gener.

d/ Kandydatom nie wolno się posługiwać żadnymi podręcznikami lub notatkami itp. nie wolno przynosić do sali wykładowej żadnych przyborów do pisania lub rysowania, oprócz stałówek i cyrkli.

Przyborów i map dostarczy D-two Szkoły.

e/ Podczas wypracowań nie wolno kandydatom presumować się między sobą.

f/ Kandydaci nie umieszczają swych nazwisk na wypracowaniach lecz znaczą je dowolnie wybranym godłem/np. figurą geometryczną, słowem, krótkim zdaniem lub liczbą 3-4 cyfrową jednakim dla obu wypracowań.

Godła oddają wraz z nazwiskiem swym na osobnych kartkach w zalepionych kopertach równocześnie z wypracowaniami komisji nadzorującej, która je zbiera i każdego dnia zaraz po egzaminie dpręcza D-ctwu Szkoły.

g/ Niezwłocznie po zebraniu wypracowań każdej grupy zostają temata taktyczne przetłómaczone na język francuski, poczem nastąpi ich ocena i klasyfikacja przez Komisję, składającą się z D-cy Szkoły i pewnej ilości wykładowców polskich i francuskich.-

Klasyfikacja odbędzie się ~~na~~ według skali już obecnie w Szkole Sztabu Generalnego używanej.-

Na podstawie ilości punktów uzyskanych za oba wypracowania wszystkich kandydatów zostawi komisja egzaminując listę lokacyjną, ~~xxix~~ zawierającą zamiast nazwisk kandydatów znaki przez nich obrane.-

Pe powinnam zbadaniu i sprawdzeniu ścisłości le-

kacji, etwerzy Komisja koperty ze znakami i nazwiskami i uzupełni listę lokacyjną temi ostatniemi.

W ten sposób wykluczone zostają jakiegokolwiek możliwe wpływy na ocenę kandydatów.

h/ Listę lokacyjną przedkłada następnie D-two Szkoły Sztabu Generalnego MSWOjsk, które 50 pierwszych kandydatów na dzień 2/I.1920. przyjmie na Szkołę Szt. Gener.

14/ Nowi wykładowcy i oficerowie mający objąć wykłady od instrué ktorów francuskich zostają przydzieleni do Szkoły Sztabu Generalnego z dniem 1/12 1919.-

/-/ Sosnkowski

Gen. Pporucznik i Wiceminister

Za zgodność:

Miatr

Kapitan i Adjutant

OTRZYMUJĄ

Dow Szkoły Szt. Gen.	1
N.D. z prośbą o podanie donwiadości D-twem front.	1
Generał SPIRE	1
Gen. Insp.	3
DOGeny	7
Dep. I.	1
Imiennie wszyscy wymienieni w rozkazie pref. i instr. Pola- cy	9
Kanwelarja	1

24

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH

1834/51
M

WARSZAWA, DN. 21. IX. 1919 R.

LICZBA.....

T a j n e !

(W odpowiedziach należy powoływać się na powyższą liczbę.)

Do

Pana Pułkownika H A L L E R A

Zastępcy Szefa Sztabu Generalnego

do własnoręcznego otwarcia

NACZELNIK DOWODZĄCO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dr. 1834/51 dnia 31/ X/1919 r.
6. zatęcz. Wydział.

W odpowiedzi na pismo Nr. 2983/I. z dnia 16. września r. b. mam zaszczyt oznajmić, co następuje:

1/ Pod względem rzeczowym:

Najzupełniej zgadzam się z twierdzeniem, iż Polska musi być przygotowana do wojny z Niemcami. - Najzupełniej również zgadzam się z twierdzeniem, iż Sztab Generalny W.P. musi potrafić konkurować pod każdym względem ze Sztabem Generalnym niemieckim i być przeto lepszym od Sztabu Generalnego Austriackiego i rosyjskiego. Podzielim wreszcie również przekonanie Pana Pułkownika, iż obecne kilkomiesięczne kursa wojenne zasadniczo kwestji nie rozwiązują. Ośmielam się jednak zwrócić uwagę, iż całe obecne wojskowe szkolenie polskie nosi charakter prowizoryczny, dorywczy, wynikający z konieczności spiesznego zaspakajania potrzeb wojennych. Nie sędzę, aby przedłużenie kursu Szkoły Sztabu Generalnego o dalsze 5 miesięcy rozstrzygało postawione przez Pana Pułkownika postulaty, które jak już zaznaczyłem podzielim i uznaję w zupełności. Pan Pułkownik sam zresztą wyraźnie to zaznacza w swem piśmie stwierdzając, iż jeden rok jest właściwie zbyt małym okresem czasu, by mógł wyszkolić zupełnie wykwalifikowanego oficera Sztabu Generalnego. Kwestja w ten sposób sprowadza się do pytania, jak należy postępować: osiągać szybkość rezul-

DO LICZBA.....

Z DN.....

1919 R. W SPRAWIE.....

523

157

tatów kosztem jakości, czy też odwrotnie? - Rozwiązanie proponowane przez Pana Pułkownika - jeśli chodzi o cel zasadniczy - wykształcenie oficerów Sztabu Generalnego, będących w stanie konkurować ze Sztabem Generalnym niemieckim - rozstrzygało to pytanie na korzyść postulatu szybkości, a więc w sposób najzupełniej identyczny z rozstrzygnięciem zastosowanym przez Ministerstwo. Tak więc wszelkie zastrzeżenia, poczynione w piśmie Pana Pułkownika widzę się zmuszonym zredukować do granic właściwych, a więc do sporu o charakterze czysto formalnym i kompetencyjnym.

2/Rozważając teraz rekryminacje Pana Pułkownika pod względem formalnym, zauważyć muszę:

a) przyznaję się, iż nie wiedziałem, że Pan Pułkownik, jako zastępca Szefa Sztabu Generalnego ponosi o b o k Naczelnego Wodza odpowiedzialność przed społeczeństwem za bezpieczeństwo kraju. Ponieważ konstytucja Państwa Polskiego nie jest jeszcze uchwaloną, przyznam się, iż spór na temat powyższy uważam za najzupełniej jałowy i bezcelowy, wobec czego uchylam się od dalszej w tym kierunku dyskusji.

Wiem natomiast, jako żołnierz, iż rozkaz Naczelnego Wodza i Jego decyzje mają dla mnie moc obowiązującą bez względu na żądania Pana Pułkownika i brak "zezwoleń" z Jego strony. Stwierdzam pod względem faktycznym, iż zgodnie ze swoją naturą i pojęciami w wypadku przez Pana Pułkownika inkryminowanym, postąpiłem w sposób najzupełniej lojalny.

Pisze Pan Pułkownik: "nie mogę pozwolić, żeby nad uprawnionymi i logicznymi postulatami moimi przechodzone do porządku dziennego". - Stwierdzam najzupełniej niezależnie od zakazów, któreby Pana Pułkownik pod tym względem zechciał wydawać, iż powodując się jedynie swymi żołnierskimi przekonaniami oraz zasadami lojalnej współpracy, gdy otrzymał pismo Pana Pułkownika, zawierające propozycje w sprawie Szkoły Sztabu Generalnego, różniące się co do niektórych szczegółów od projektów Ministerstwa, przedłożyłem sprawę do rozstrzygnięcia Naczelnemu Wodzowi. Rozkaz do Generała Puchalskiego Nr. 2917

1834/15
oraz rozkaz Nr. 3180/II WM 19 jest w zakresie punktów spornych wynikiem powziętej przez Naczelnego Wodza decyzji.

b) zwracam uwagę, iż na pismo 2444/I. zawierające postulaty Pana Pułkownika w odniesieniu do nowego kursu Sztabu Generalnego odpowiedziałem dnia 28. sierpnia r. b. pismem za Nr. 2774/II WM 19. Odpowiedź na nie podpisana przez Pana Ppułkownika Tintza nosi datę 15-go września Nr. 3004/I, a więc datę o dziewięć dni późniejszą, aniżeli mój rekryminowany obecnie rozkaz Nr. 71 z dnia 6-go września r. b.

c) w odpowiedzi więc na postawione jeszcze raz żądanie stworzenia jednorocznego kursu Sztabu Generalnego oraz zwrócenie uwagi na bardzo daleko idące konsekwencje, które niewykoanie tego postulatu za sobą pociągnąć może - jestem w stanie odpowiedzieć tylko prośbą o zwrócenie tego ultimatum do właściwej instancji.

d) przydział ppłk. Tintza w charakterze profesora do Szkoły Sztabu Generalnego, zarządzony przezemnie na podstawie, jak się obecnie przekonywuję, mylnego meldunku, iż propozycja powyższa została mi przedstawiona za wiedzą i zgodą Pana Pułkownika, uważam w myśl życzeń wyrażonych - za nieistniejący i bezprzedmiotowy.

e) jako człowiek, który również ponosi swoją część odpowiedzialności, muszę zauważyć, iż wynoszenie na forum misji Generała Henrys'a sporu zainicjowanego przez Pana Pułkownika pismem Nr. 2983/I. z dnia 16. IX. r. b. nota bene bez uprzedniego zasięgnięcia u mnie wyjaśnień, ku czemu w ciągu ostatnich dwa tygodni niejednokrotnie nastęczała się sposobność - uważam wobec formy i treści pisma za wysoce nieodpowiednie i dla stosunków w Armji szkodliwe.-

Generał-Pporucznik i Wicesinister

NACZELNE DOWODZTWO W. P.

Warszawa, dnia 20.X.1919

Sztab Generalny

Nr dz. 3060/V pf.

1834 / J

3180 / II. W. M. 19.

M. S. Wojsk.

II. W. M. / do rąk własnych /

Na L. 3180/II.W.M.19 mam zaszczyt zawiadomić, że się z wyrażonemi zapatrywaniami pod wielu względami nie zgadzam. Ponieważ jednak sprawę przedkładam Naczelnemu Wodzowi do rozstrzygnięcia, uważam dalszą polemikę za bezowocną.

Tylko co do równoczesnego przesłania mego pisma Nr. 2983/I taksamo M.S.Wojsk. jak i gen. Henrys zauważam, że widziałem u misyi francuskiej tesame trudności względem mych postulatów, co w M.S.Wojsk. Gen. Puchalski mówił mi, że głównie Misya Francuska trudności robi; Gen. Spire, którego co do przedłużenia kursu zagadnąłem, dał mi odmowną odpowiedź. Musiałem więc, taksamo M.S.Wojsk. jak i Misyi Francuskiej moje zapatrywanie w tej sprawie jasno wyjawić.-

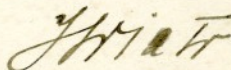
Szeft Sztabu Generalnego

w / z

/-/ Haller

pułkownik

Za zgodność odpisu:

Kapitan i Adjutant

526
460